

Finnish
Consulting
Group

Sysmän meijerin alueen maastokatselmus

RAPORTTI

Martta Liukkonen

26.6.2025

P43940

Sisälllys

1	Johdanto	3
1.1	Kaava-alue	3
2	Lähtötiedot	4
3	Maastokatselmus.....	5
3.1	Epävarmuustekijät	5
4	Maastokatselmuksen tulokset.....	5
4.1	EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV(a) lajien esiintymispotentiaali.....	12
4.2	EU:n lintudirektiivin liitteen I lajien esiintymispotentiaali	14
4.3	Muut lajit	14
5	Johtopäätökset ja suositukset alueen käytölle	14
6	Lähteet	15

FCG Rakennettu Ympäristö Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksiannon ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen.

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

1 Johdanto

Tässä raportissa käydään läpi Sysmän meijerin asemakaavamuutosalueen (Kuva 1) maastokatselmuksen tuloksia. Maastokatselmuksen tavoitteena oli käydä läpi kaava-alueen luonnonympäristö, jotta saadaan kattava ymmärrys kaava-alueen luonnon nykytilasta ja tunnistetaan mahdolliset luonnonarvot mukaan lukien EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) ja lintudirektiivin liitteen I lajeille soveltuvat elinympäristöt.

Maastokatselmuksen ja raportin on tehnyt FT biologi Martta Liukkonen FCG Rakennettu Ympäristö Oy:stä.

Kuva 1. Kaava-alue ja sen sijainti Sysmän kunnassa Majutveden rannalla.

1.1 Kaava-alue

Kaava-alue sijaitsee Sysmän kunnassa Sysmän kuntakeskuksen kaakkoisreunalla Majutveden rannalla (Kuva 1). Kaava-alue on kooltaan noin 2,2 hehtaaria ja se rajautuu pohjoisessa vanhan paloaseman alueeseen, etelässä Camping Sysmän leirintäalueeseen, idässä Sysmäntiehen ja lännessä

Majutveteen. Pääosa kaava-alueesta on rakennettua ympäristöä (Kuva 2). Pieni osa alueesta on rakentamatonta rantaa ja vesialuetta.

Kuva 2. Kaava-alue Sysmäntieltä katsottuna.

2 Lähtötiedot

Maastokatselmuksen työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, maastokatselmus sekä raportointi. Raporttia laadittaessa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2023: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023.
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24, Oulu
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lähtötietoina on käytetty mm. seuraavia lähteitä:

- Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämät avoimet rajapinnat ja ladattavat aineistot (Suomen ympäristökeskus 2024)
- Lajitietokannan havainnot (Laji.fi). Aineistopyyntö: 18.6.2025

Lisäksi lähtöaineistona on käytetty muita avoimia aineistoja.

3 Maastokatselmus

Maastokatselmus tehtiin maanantaina 23.6.2025. Kaava-alue käveltiin jalkaisin läpi ja havainnot kuvattiin ja kirjattiin paikkatietoon paikan päällä. Säätila oli maastokatselmuksen aikaan aurinkoinen ja lämpötila noin +14 C. Tuulta oli noin 4 m/s.

3.1 Epävarmuustekijät

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät epäoptimaaliseen selvitysajankohtaan, luonnon vuotuisen vaihteluun sekä maastokatselmuksen rajalliseen keston. Maastokatselmuksen tulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi myös jossain määrin vaihdella esimerkiksi vuosittain.

Maastokatselmuksesta on vastannut lajit ja luontotyytit hyvin hallitseva biologi.

4 Maastokatselmuksen tulokset

Kaava-alue on voimakkaasti ihmisen muokkaamaa rakennettua ympäristöä, jossa on pääasiassa hiekka- ja nurmikkotähtiä sekä rakennuksia (Kuva 3). Kaava-alueen rantavyöhyke on luonnonarvoiltaan merkittävin osa kaava-aluetta ja rantavesissä kasvaa tavanomaisia lajeja, kuten järviruokoa ja lummekasveja (*Nymphaeaceae*) sekä niukasti järvikaislaa. Lisäksi rannalla kasvaa valko- ja puna-apila, punakoisoa sekä useita terijoensalavia, koivuja ja pienempiä pajuja (Kuvat 4–7).

Kuva 3. Kaava-alueita Majutveden rannasta katsottuna.

Kuva 4. Kaava-alueen rantaa.

Kuva 5. Kaava-alueen rantaa.

Kuva 6. Kaava-alueen rantaa.

Kuva 7. Kaava-alueen rantaa.

Kaava-alueella Sysmäntien reunalla kasvaa tammi, joka on maisemallisesti arvokas (Kuva 8, Kuva 9). Muut suuret puut kasvavat pääasiassa ranta-alueella (koivut ja terijoensalavat). Osuusmeijerin entisen asuntolarakennuksen itäpuolella Sysmäntien varrella kasvaa lehmuksia.

Kuva 8. Tammi kaava-alueen itäreunassa Sysmäntien varrella.

Kuva 9. Tammen sijainti (merkattu virheellä pallolla) kaava-alueen itäreunassa Sysmäntien varrella.

4.1 EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV(a) lajien esiintymispotentiaali

Kaava-alue on voimakkaasti ihmisen muokkaamaa rakennettua ympäristöä, joten luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeista vain osa voisi potentiaalisesti esiintyä alueella. Seuraavaksi on käsitelty ne lajit, jotka voisivat mahdollisesti käyttää aluetta lisääntymis- ja levähdyspaikkana tai kulkuyhteytenä.

Viitasammakko

Viitasammakko on elinvoimainen (Hyvärinen ym. 2019) ja laji elää koko Suomessa Tunturi-Lappia lukuun ottamatta. Viitasammakon tyypillisimpiä elinympäristöjä ovat merenlahtien ja järvien rannat, räme- ja aapasuot sekä joskus myös soistuneet metsämaat. Viitasammakkoa uhkaa sopivien elinympäristöjen häviäminen. Matalat merenlahdet ja veden peittämät ranta-alueet, suot, umpeen kasvavat järvet ja tulvaherkät alueet ovat kaikki uhanalaisia luontotyyppisiä. Haitallisia ympäristömuutoksia aiheuttavat maa- ja vesirakentaminen viitasammakoiden esiintymisalueilla, soiden ja

lammikoiden ojitus, maaperän ja vesien happamoituminen sekä ympäristön kemikalisoituminen (Nieminen & Ahola 2017).

Kaava-alueelta ei tunnistettu viitasammakolle soveltuvia elinympäristöjä. Kaava-alueen rannat altistuvat voimakkaalle aallokelle, eikä rannoilla ollut suojaisia paikkoja. Kaava-aluetta lähimmät potentiaaliset viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikat tunnistettiin Huittilanjoen uomasta noin 200 metrin päästä kaava-alueesta kaakkoon ja etelä-kaakkoon. Huittilanjoen uomassa on havaittu viitasammakoiden soidinpaiikka Suomen lajitietokeskuksen (06/2025) mukaan.

Sudenkorennot

Luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorennot, kuten lumme- ja täplälampikorento, viihtyvät pääasiassa rehevillä pikkujärvillä ja lammilla (Nieminen & Ahola 2017). Täplälampikorento viihtyy myös rehevillä merenlahdilla.

Kaava-alueen rannoilta ei tunnistettu luontodirektiivin liitteen IV(a) sudenkorentojen elinympäristöjä tai tehty sudenkorentohavaintoja. Esimerkiksi alueella tavattavat täplä- ja lummelampikorennot suosivat rehevämpiä järvien lahtia, joita esiintyi esimerkiksi noin 200 metrin päässä kaava-alueesta Huittilanjoen uomassa. Myös Ohrasaaren länsirannalla (Ohrasaari sijaitsee kaava-alueesta noin 480 metriä lounaaseen) voi olla potentiaalinen sudenkorentojen elinympäristö.

Liito-orava

Liito-oravaa tavataan eri puolilla Keski- ja Etelä-Suomea. Laji elää mieluiten varttuneessa sekametsässä, jossa on kuusia, koivuja, leppiä ja erityisesti haapoja, jota liito-orava käyttää ravintoja ja pesäpuuna. Metsässä tulee olla liito-oravan pesimiseen soveltuvia kolopuita tai vanhoja oravanpesiä, mutta laji voi myös pesiä linnunpönttöön tai rakennukseen. Elinympäristön rakenne ja laatu vaikuttavat reviirin kokoon ja on tärkeää huomioida, että metsiköstä on puiden muodostama kulkuyhteys muihin metsäalueisiin (Nieminen & Ahola 2017). Liito-orava on vaarantunut (Hyvärinen ym. 2019) ja lajia uhkaa erityisesti metsien pirstaloituminen ja elinympäristöjen katoaminen.

Kaava-alueella ei havaittu liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä eikä lajista tehty havaintoja. Lajista ei myöskään ole kirjattu aiempia havaintoja (Suomen lajitietokeskus, 06/2025).

Lepakot

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakot ovat luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV (a) lajeja. Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikat on suojeltu luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla. Sen mukaan näiden paikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Alueellinen ELY-keskus voi kuitenkin myöntää poikkeuksen tästä sekä luontodirektiivin artiklassa 12 että luonnonsuojelulain 78.2 §:ssä mainitusta heikentämis- ja hävittämiskiellosta. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä on säädetty luontodirektiivin 16 artiklassa. Lepakkojen suojelua koskee myös vuonna 1999 ratifioitu EUROBATS-sopimus (SopS n:o 104/1999).

Suomessa esiintyy 13 lepakkolajia (Luonnontieteellinen keskusmuseo 2019), joista Suomessa tava-taan yleisesti viittä lepakkolajia; pohjanlepakko, vesisiippa, viiksisiippa, isoviiksisiippa ja korvayökkö. Nämä viisi yleisintä lepakkolajia ovat kaikki luokiteltu Suomessa elinvoimaisiksi (LC) lajeiksi (Hyvärinen ym. 2019) eivätkä ne ole myöskään alueellisesti uhanalaisia (Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2021). Suomessa lepakoiden levinneisyys painottuu maan etelä- ja osin keskiosiin, joten kaava-alueella voi mahdollisesti esiintyä useita lepakkolajeja.

Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja voi olla esimerkiksi rakennusten ullakoilla, mikäli raken-nuksessa on lepakon mentäviä kulkuaukkoja rakenteissa. Mahdollisia talvehtimispaikkoja ovat koh-teet, joissa on lepakoiden talvehtimisen kannalta otolliset ja suhteellisen pysyvät olot, joita ovat muun muassa tasainen, hieman plusasteiden puolella pysyvä lämpötila ja suuri ilmankosteus (Suo-men lepakotieteellinen yhdistys ry 2023).

Kaava-alueella voi esiintyä erityisesti pohjanlepakkoa, joka on elinympäristövaatimuksiltaan jous-tava. Kaava-alueen vanha rakennuskanta voi myös tarjota lepakoille soveltuvia levähdyspaikkoja etenkin rakennusten ullakoiden osalta.

4.2 EU:n lintudirektiivin liitteen I lajien esiintymispotentiaali

Kaava-alueella ei havaittu EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja tai niiden potentiaalisia elinympäris-töjä. Kaava-aluetta lähimmät potentiaaliset elinympäristöt sijoittuvat noin 200 metrin päähän kaava-alueesta kaakkoon Huittilanjokeen, jossa on rehevä vesialue ja tiheähköä ruovikkoa.

4.3 Muut lajit

Alueella havaittiin useita haarapääskyjä (VU, Hyvärinen ym. 2019) ja naurulokkeja (VU, Hyvärinen ym. 2019). Haarapääskyt lensivät sekä kaava-alueen vesialueella että kaava-alueen rakennusten päällä. Rakennukset tarjoavat potentiaalisia pesäpaikkoja haarapääskylle. Naurulokit lensivät vesi-alueen päällä ja liikkuivat kohti Ohrasaarta. Lisäksi kaava-alueen kaakkoisreunalla kasvavassa koi-vussa oli linnunpönttö, jossa oli kirjosiepon pesintä.

5 Johtopäätökset ja suositukset alueen käytölle

Maastokatselmuksessa ei tehty havaintoja luontodirektiivin liitteen IV(a) tai lintudirektiivin liitteen I lajistosta. Kaava-alueella on kuitenkin esimerkiksi lepakoille soveltuvia levähdyspaikkoja, jotka si-joittuvat kaava-alueen vanhojen rakennusten ullakoille.

Kaava-alueelta tunnistettiin tammi, joka on maisemallisesti merkittävä ja joka suositellaan otta-maan huomioon kaavasuunnittelussa (Kuva 9). Lisäksi ranta-alueella kasvavat suuremmat puut

(terijoensalavat ja koivut) luovat kaava-alueen rantaan varjoisaa ympäristöä ja osaltaan viilentävät aluetta ja lisäävät monimuotoisuutta. Näin ollen ranta-alueen suurten puiden säästämistä suositellaan.

Kaava-alueen kaakkoisreunassa koivussa oleva linnunpönttö tulee rauhoittaa pesimäaikana 1.4.–31.7., mikäli pöntössä todetaan pesintä.

Muutoin maastokatselmuksessa ei havaittu kaavoitukseen vaikuttavia luonnonarvoja.

6 Lähteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A., & Liukko, U. M. (2019). Suomen lajien uhanalaisuus: Punainen kirja 2019.

Luonnontieteellinen keskusmuseo (2019). Lajihaku. <https://laji.fi/taxon/list?target=MX.50537&onlyFinnish=true>. Viitattu 26.6.2025.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) (2017). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Suomen lajitietokeskus (2025). Lajihaku. <http://tun.fi/HBF.107037>. Viitattu 26.6.2025.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry (2023). Lepakkokartoitusohje 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille.

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>. Viitattu 26.6.2025